

Livskraft i møte med kreft

Gregers Ottesen

Kreftens gleder

Mestring og inspirasjon for den syke og de rundt. 115 s, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2013. Pris NOK 199
ISBN 978-82-05-45842-0

Vi har de siste årene fått et rikholdig utvalg av bøker om kreft sett fra den kreftrammede og de pårørendes perspektiv. Gregers Ottesen har levd 14 år med lymfekreft og langt fremskreden prostatakreft etter at han fikk dødsdommen med «3 år igjen ... maksimum 5», slik han siterer en ung lege da han først fikk prognosen. Han har gått igjennom cellegiftdoser, stråledoser, hormonbehandlinger, høydosekurer og stamcellebehandling. De siste tiårene har gitt oss en tredobling både i forekomst og i overlevelse av kreftsykdom. Gregers Ottesen viser det menneskelige ansiktet i statistikkene som taler om at kreft for mange er blitt en kronisk sykdom.

Ottesens intensjon er å fremme et mer positivt perspektiv på kreftsykdommen slik han selv har opplevd det. Sykdommen har hentet frem uante ressurser hos ham selv og dem rundt ham. Dramatiske hendelser som krig, katastrofer og alvorlig sykdom som kreft, kan hente frem det beste hos mennesker. Det er tydelig at det er dette som har skjedd i hans tilfelle. Han beskriver utfordringene ved kreft på en klar og direkte måte, legger frem sine erfaringer med hva som skaper mestring, og gir et løft i de mange krevende situasjonene som alvorlig kreft fører med seg.

Beretningen preges av at han som reklamemann og journalist har en meget skrivefôr penn. Språklig sett er boken en fryd å lese. Klar, medrivende og med slående formuleringer som unngår det banale. Ottesen synliggjør følelsesmessige påkjenninger uten å sentimentaliserer. Han beskriver situasjoner slik at lesere lett vil kjenne seg igjen.

Boken er kort og tilsvarende lettlest, men jeg kan ikke si at det er noe jeg savner etter endt lesing. En styrke er at forfatteren ikke har kastet seg på strømmen av selvhjelps bøker som vektlegger positiv tenkning og overfladiske lykkeformler: Han beskriver klart og nøkternt utfordringene, fortvilelsene og vanskene i hverdagen. Samtidig synliggjør han holdninger og redskaper for mestring på en lett forståelig måte.

Dette er en bok med mange konkrete tips som vil kunne hjelpe og inspirere mange som er rammet av alvorlig sykdom. Jeg kommer til å anbefale den, ikke bare til mine kreftpasienter og deres pårørende, men også til andre som sliter med kronisk sykdom og funksjonshemninger.

Audun Myskja

Fastlege, Senter for livshjelp
Ski

Kreftmedisiner i lommeformat

Rachel S. Midgley, Mark R. Middleton,
Andrew R. Dickman et al, red.

Drugs in cancer care

241 s, tab. Oxford: Oxford University Press,
2013. Pris GBP 33
ISBN 978-0-19-966457-3

Om lag 100 forskjellige medikamenter med direkte antitumoreffekt er nå i klinisk bruk i Norge. Behandlingen med de fleste av disse initieres og styres stort sett av spesialister i onkologi eller andre spesialister med interesse og ansvar for moderne kreftbehandling. Kreftsyekepleiere har også en viktig rolle innen den løpende behandlingen med, og overvåking av, kreftmedisinering ved kreftpoliklinikkene rundt om i landet.

Medikamentell kreftbehandling – Cytostatikaboken var tidligere en god hjelp for å holde seg oppdatert innen medikamentell kreftbehandling i Norge. Den ble utgitt av Institutt for farmakoterapi og Kreftforeningen over en lang periode (1977–2009), og var basert på omfattende dugnadsarbeid fra mange medarbeidere. Dette viktige informasjonsverket er nå kun tilgjengelig i netttutgave, men det er uklart for meg om det har skjedd vesentlige oppdateringer etter 2010.

De fleste, men langt fra alle, kreftmedisiner som brukes i Norge er omtalt i *Felleskatalogen*, og derved tilgjengelig både i papir- og netttutgave. Omfang og detaljrikdom i teksten i *Felleskatalogen* er imidlertid svært varierende, spesielt for «gode gamle» medikamenter hvor patentbeskyttelsen er utgått.

De fleste kreftmedisiner har alvorlige bivirkninger, og interaksjoner med andre medisiner og/eller redusert organfunksjon kan være livstruende. Lett og oversiktlig informasjon omkring medikamentene er livsviktig for adekvat styring av behandlingen.

Denne håndboken i medikamentell kreftbehandling, i et hendig lommeformat, dekker de fleste opplysninger klinikerne trenger i en hektisk hverdag. Hele 95 av de medikamentene som er i hyppig klinisk bruk i Norge, er tatt med i egne kapitler. Omtalen i *Cytostatikaboken* er stort sett mer summarisk. I *Drugs in cancer care* er omtalen av de enkelte medikamentene systematisk, noe som gir en god oversikt over indikasjoner, kontraindikasjoner, forsiktighetsregler, interaksjoner, bivirkninger, dosering, farmakokinetikk, dosejusteringer etc.

Slike opplysninger er i dag også greit tilgjengelig på nettet, men i en travel klinisk hverdag vil fortsatt en slik fortettet oversikt i lommeformat være en raskere informasjonskilde. Jeg vil klart anbefale at denne håndboken gjøres lett tilgjengelig, gjerne med noen reserveeksemplarer, ved alle norske kreftpoliklinikker og hos andre institusjoner og kolleger med ansvar for medikamentell kreftbehandling.

Olbjørn Klepp

Seniorkonsulent i onkologi, Kreftavdelingen
Helse Møre og Romsdal